Prima instanţă: Judecătoria Orhei, sediul central (judecător Alexandra Romanaș)
Dosarul nr.2a-1232/24 (nr.2-23054404-03-2a-25042024)

CURTEA DE APEL BĂLŢI
Colegiul Civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

31 octombrie 2024 mun. Bălţi

Instanţa compusă din:
Preşedintele completului Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Stanislav Grosu
Grefier: Rodica Oceredniî

examinând în ședință judiciară publică cererea de apel declarată de Tropoțel Elena prin intermediul avocatului Leca Ion împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul central din 21 decembrie 2023, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Tropoțel Elena împotriva Agenției Servicii Publice, Seviciul de Stare Civilă Orhei privind înregistrarea actului de stare civilă,

C O N S T A T Ă:

Poziția instanței:

La data de 12 aprilie 2023 avocatul Leca Ion în interesele lui Tropoțel Elena a înaintat în Judecătoria Orhei, sediul central cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice, Serviciul stare Civilă Orhei cu privire la obligarea Serviciului Stare Civilă Orhei să întocmească cu înregistrarea ulterioară a actului de deces pe numele lui Gîtlan Gheorghe, născut la data de***** în ***** și decedat la data de ***** în *****.

În argumentarea cererii s-a invocat că, reclamanta s-a născut la data de ***** în familia lui Gîtlan Gheorghe și Gîtlan Elena în *****.

Mai invocă faptul, că tatăl ei, Gîtlan Gheorghe s-a născut la data de***** în ***** și a decedat la data de *****.

Reiterează că, tatăl ei deseori făcea abuz de băuturi alcoolice și din această cauză suferea de mai multe boli.

A relatat că, la data de *****, după un nou abuz de băuturi spirtoase, tatăl ei *****. Din această cauză el nu a fost dus la spital pentru a-i face otopsie și a fost înmormântat tot în aceeași zi, fără careva documente de la spital sau de la medicul de familie.

Susține reclamanta că, tatăl ei a fost înmormântat fără întocmirea certificatului de deces și fără întocmirea actului de deces, fapt confirmat prin certificatul nr. 70 din 15 iulie 2022, eliberat de primăria Telești r-nul Orhei.

Indică faptul că, la moment dorește să depună actele pentru redobândirea cetățeniei române, însă din cauza lisei certificatului de deces al tatălui, nu poate obține actele necesare.

Relatează reclamanta că, la cererea ei adresată Serviciului Stare Civilă Orhei privind întocmirea ulterioară și înregistrarea decesului pe numele lui Gîtlan Gheorghe, decedat la data de *****, a primit răspuns, că datele privind decesul lui Gîtlan Gheorghe la data de ***** în ***** nu se confirmă prin actele de stare civilă.

Menționează că, dat fiind faptul că a depus documentele necesare pentru întocmirea ulterioară a actului deces, iar din momentul producerii evenimentului a trecut mai mult de 1 an, consideră refuzul Serviciului Stare Civilă Orhei privind înregistrarea ulterioară a actului de deces, drept neântemeiat.

Reclamanta î-și întemeiază pretențiile în baza prevederilor art.60, 61 a Legii nr. 100 din 26.04.2001 privind actele de stare civilă.

Solicită reclamanta obligarea Serviciului Stare Civilă Orhei să întocmească cu înregistrarea ulterioară a actului de deces pe numele lui Gîtlan Gheorghe, născut la data de***** în ***** și decedat la data de ***** în *****

La data de 01 decembrie 2023 IP ,,Agenția Servicii Publice" a înregistrat referința potrivit căreia invocă faptul, că întru regăsirea unui eventual act de deces pe numele Gîtlan Gheorghe, ASP a supus verificării fondul arhivistic de stat, fiind stabilită lipsa unui document ce să ateste decesul respectiv, fapt confirmat prin Avizul SSC Orhei nr. 205 din 04 aprilie 2023 şi nr. 42 din 14 iulie 2022.

Reține că, cererea de constatare a decesului la o anumită dată în anumite împrejurări (art. 281 alin.2), lit. e) din CPC) este primită în procedura judiciară şi se examinează numai în cazul în care faptul decesului nu a fost înregistrat, cu condiţia că petiționarul prezintă documentul referitor la refuzul organului de stare civilă de a înregistra decesul. Instanțele judecătorești urmează să deosebească acest fapt de faptul înregistrării decesului, care se constată în cazul în care înscrisul respectiv a existat anterior, dar a fost pierdut, iar organele de stare civilă au refuzat să-l restabilească. Hotărârea despre admiterea cererii de constatare a decesului trebuie să fie pronunțată în baza probelor veridice care confirmă decesul persoanei la o anumită dată şi în anumite împrejurări.

În drept, își întemeiază referinţa pe prevederile art.56, art. 186 al CPC, art. 55 alin. (1) şi art. 69 alin. (1) ale Legii nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul central din 21 decembrie 2023 s-a respins ca fiind neântemeiată, cererea formulată de Tropoțel Elena împotriva

Agenției Servicii Publice, Seviciul de Stare Civilă Orhei privind înregistrarea actului de stare civilă.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond la data de 12 ianuarie 2024, Tropoțel Elena prin intermediul avocatului Leca Ion a depus cerere de apel cu privire la casarea hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul central din 21 decembrie 2023 considerând hotărârea contestată ca fiind neântemeiată.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, apelanta Tropoțel Elena a indicat, că instanța de fond a făcut trimitere la Hotărîrea CSJ nr.4 din 07.07.2008, însă a omis deosebirea dintre constatarea decesului la o anumită dată și în anumite împrejurări, când decesul n-a fost înregistrat de constatarea faptului înregistrarii decesului care se constată în cazul în care înscrisul respectiv a existat anterior, dar a fost pierdut, iar organele de stare civilă au refuzat să-l restabilească.

Susține că, instanța de judecată în hotărârea sa s-a bazat pe actele legislative, care reglamentează reconstituirea actelor de stare civilă, inclusiv au fost reținute prevederile art.59 al Legii nr.100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, care prevede că, reconstituirea actelor de stare civilă se poate face, la cerere, dacă: a) registrele de stare civilă au fost pierdute integral ori parțial; b) actul de stare civilă a fost întocmit în străinătate și nu poate fi procurat certificatul respectiv ori extrasul de pe actul de stare civilă, sau întocmirea actului de stare civilă reconstituit are loc pe baza avizului organului de stare civilă.

Menționează că, prevederile art.69 alin.1) reține că, în actele de naștere și, după caz, în cele de căsătorie, de divorț sau de deces se înscriu mențiuni cu privire la modificările intervenite în starea civilă a persoanei, precum și alte mențiuni similare.

Consideră apelanta că, instanța de judecată urma să aplice prevederile art. 60, 61 a Legii nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, care stipulează întocmirea ulterioară a actelor de stare civilă și a pct.171, 172 a Instrucțiunii nr.4 din 21.01.2004 cu privire la modul de înregistrare a actelor de stare civilă, care prevede că, înregistrarea ulterioară a actelor de naștere sau de deces se va face numai în cazul prezentării documentelor prevăzute de legislație pentru confirmarea faptului că alt act de naștere sau de deces pe numele persoanei date nu a fost întocmit până la momentul depunerii cererii.

Menționează apelantul că, cu toate că s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de a fi întocmit cu înregistrarea ulterioară a actului de deces pe numele lui Gîtlan Gheorghe, în hotărârea instanței de judecată Orhei nu este scrisă nici o frază privind înregistrarea ulterioară a actului de deces.

Apelanta solicită, admiterea apelului cu casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Orhei din 21 decembrie 2023 și emiterea unei noi soluții prin care să fie obligat Serviciul stare civilă Orhei să întocmească cu înregistrarea ulterioară a actului de deces pe numele lui Gîtlan Gheorghe, născut la data de***** în ***** și decedat la data de ***** în *****.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți 03 octombrie 2024 s-a acceptat apelul cu intentarea procesului în instanța de apel, cu fixarea ședinței de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.

La data de 09 octombrie 2024 intimatul IP Agenția Servicii Publice a înregistrat referința prin care indică că altă informație relevantă speței decît cea prezentată anterior, ASP nu deține, și încredințează instanței aprecierea pertinenței probelor anexate la materialele dosarului și adoptarea unei hotărîri conform propriei convingeri.

Declarațiile părților în ședința de judecată:

În ședința de judecată în instanța de apel reprezentantul apelantului Tropoțel Elena, avocatul Leca Ion fiind prezent a susținut apelul, a solicitat casarea hotărârii contestate cu soluționarea cauzei în procedură contencioasă.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul civil consideră necesar de a admite apelul declarat de Tropoțel Elena, din considerentele ce urmează:

În conformitate cu art.362 alin.1) CPC, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*

Colegiul civil reţine că, dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la data de 21 decembrie 2023 (f.d.70), iar apelul preliminar a fost declarat la data de 12 ianuarie 2024 (f.d.72), fiind înregistrat la Judecătoria Orhei cu nr. de intrare 458, prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.

În conformitate cu dispozițiile art.385 lit.e) CPC, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art. 265 şi 267.*

Actele cauzei certifică faptul, că Tropoțel Elena fiind reprezentată de avocatul Leca Ion, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice, Serviciul stare Civilă Orhei cu privire la obligarea Serviciului Stare Civilă Orhei să întocmească cu înregistrarea ulterioară a actului de deces pe

numele lui Gîtlan Gheorghe, născut la data de***** în ***** și decedat la data de ***** în *****.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul central din 21 decembrie 2023 s-a respins ca fiind neântemeiată, cererea formulată de Tropoțel Elena împotriva Agenției Servicii Publice, Seviciul de Stare Civilă Orhei privind înregistrarea actului de stare civilă.

Soluția sa de respingere a cererii instanța de fond a motivat-o prin faptul că, petiționara nu a putut prezenta probe plauzibile privind înregistrarea decesului, iar potrivit certificatului eliberat de Serviciul Stare Civilă se constată lipsa actului de înregistrare a decesului lui Gîtlan Gheorghe, în fondul de arhivă al registrelor de stare civilă.

În termen legal, Tropoțel Elena a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul central din 21 decembrie 2023, solicitând casarea integrală a hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1) - 3) CPC, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.*

Conform prevederilor art. 33 alin.1) CPC, *instanțele judecătorești judecă toate cauzele civile cu participarea persoanelor fizice, persoanelor juridice şi autorităţilor publice privind apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime încălcate sau contestate, cauze pentru care legea nu prevede competența altor organe.*

Potrivit prevederilor art.280 alin.3) CPC, *dacă, la depunerea cererii sau la examinarea cauzei în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, instanța restituie cererea sau o scoate de pe rol printr-o încheiere şi explică petiționarului şi persoanelor interesate dreptul lor de a soluționa litigiul în procedură de acțiune civilă la instanța competentă.*

În conformitate cu prevederile art.267 lit.l) CPC, *instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care, la examinarea cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.*

Potrivit art.54 din Legea nr.100-XV din 26.04.2001 privind actele de stare civilă, *decesul se înregistrează în temeiul: a) certificatului medical constatator al decesului, eliberat de o unitate sanitară; b) actului, eliberat de către organele competente, prin care se constată decesul persoanei supuse represiunilor şi*

ulterior reabilitate conform legislaţiei respective; c) hotărârii instanţei judecătoreşti privind constatarea decesului sau privind declararea persoanei ca fiind decedată.

Conform art.55 alin.1) din Legea nr.100-XV din 26.04.2001 privind actele de stare civilă, *actul de deces se întocmeşte în urma declaraţiei verbale făcute la organul de stare civilă în a cărui rază teritorială s-a produs decesul, a locuit decedatul, a fost găsit cadavrul persoanei decedate sau se află instituţia care a eliberat actul constatator al decesului. (2) Întocmirea actului de deces pe baza unei hotărîri judecătoreşti, prin care se constată sau se declară decesul, se face, la cererea persoanei interesate, la organul stare civilă din raza teritorială a instanţei judecătoreşti care a pronunţat hotărîrea respectivă.*

Potrivit materialelor cauzei, Tropoțel Elena și-a formulat cererea de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice, Serviciul stare Civilă Orhei solicitând obligarea Serviciului Stare Civilă Orhei să întocmească cu înregistrarea ulterioară actul de deces pe numele lui Gîtlan Gheorghe, născut la data de***** în ***** și decedat la data de ***** în *****.

În sensul normelor enunțate Colegiul civil reține că, instanța de fond la soluționarea cauzei și-a formulat soluția în baza prevederilor care guvernează procedura specială de soluționare a cauzelor, or, potrivit acțiunii înaintate reclamanta Tropoțel Elena se adresează către pârâtul Agenției Servicii Publice potrivit căruia solicită înregistrarea actului de stare civilă și anume: obligarea Serviciului Stare Civilă Orhei să întocmească cu înregistrarea ulterioară actul de deces pe numele lui Gîtlan Gheorghe, născut la data de***** în ***** și decedat la data de ***** în *****, fapt stabilit de procedura contencioasă.

Prin urmare, Colegiul civil menționează că poziția părților urmează a fi analizată în cadrul unui litigiu de drept comun, în procedură litigioasă, cauza urmând a fi examinată în procedură contencioasă și nu în procedură specială.

Concomitent, Colegiul Civil v-a nota că, potrivit prevederilor art.267 lit.l) Cod de procedură civilă citat supra, în procedura specială nu poate fi soluționată o cauză litigioasă (contencioasă), prin lege fiind oferit doar dreptul de a depune cerere în procedura specială numai în cazuri necontencioase, așa cum este prevăzut în art.7 alin.1,3 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertății ori a unui interes legitim. La intentarea proceselor de judecare a litigiilor de drept (procedura contencioasă), se depune cerere de chemare în judecată, iar în cauzele necontencioase, se depune cerere.

Astfel, pentru soluționarea cauzei în procedura specială, urmează ca între părți să nu existe un litigiu, de altfel, totalitatea normelor procesuale în baza cărora instanțele judecătorești rezolvă cereri - nu urmăresc realizarea sau stabilirea unui drept sau interes potrivnic față de o altă persoană. Anume faptul că cererea pe care

partea interesată o adresează instanței nu se îndreaptă împotriva unui adversar şi nici nu evocă vreun conflict de interese, distinge procedura contencioasă faţă de procedura necontencioasă.

Reieșind din cele expuse, Colegiul Civil consideră necesar de a scoate de pe rol cererea lui Tropoțel Elena și, în acest sens constatând existența unui litigiu de drept ce necesită a fi soluționat în procedura contencioasă și nu procedură specială după cum a fost reținut de către instanța de fond făcînd trimitere la prevederile art.281, 282 CPC, având în calitate de participanți la proces reclamant, pârât, or, reclamanta nici nu a făcut referire în cerere la careva norme din procedura specială, dar s-a referit la prevederile art.60,61 din Legea nr.100-XV din 26.04.2001 privind actele de stare civilă.

În context cu raționamentele expuse, instanța de apel constată imposibilitatea examinării în procedura specială a cererii formulate de Tropoțel Elena, fiind constatată existența unui litigiu de drept, care urmează a fi examinat în procedură contencioasă și nu în procedură specială.

Aici, Colegiul civil reține că, prin scoaterea cererii de pe rol nu se înrăutățește situația apelantei Tropoțel Elena, dar a survenit un incident de procedură, care poate fi corectat de instanţa de apel, acordînd posibilitatea acesteia de a-și demonstra pretențiile prin formularea unei acțiuni civile în procedura contencioasă.

Urmare a constatărilor detaliate supra, vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Tropoțel Elena, a casa integral hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul central din 21 decembrie 2023, cu dispunerea scoaterii cererii de pe rol.

În conformitate cu dispoziţiile art.385 lit.e) Cod de Procedură Civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ,-

D E C I D E :

Admite apelul declarat de Tropoțel Elena prin intermediul avocatului Leca Ion împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei sediul central din 21 decembrie 2023.

Casează integral hotărârea Judecătoriei Orhei sediul central din 21 decembrie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Tropoțel Elena împotriva Agenției Servicii Publice, Seviciul de Stare Civilă Orhei privind înregistrarea actului de stare civilă, cu dispunerea scoaterii cererii de pe rol.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,
judecător Elena Grumeza

Judecători Natalia Costaș

Stanislav Grosu